

KOEN VLASSENROOT en HANS HOEBEKE vinden oproep om militaire operatie te stoppen erg risicovol

Waarom de Oost-Congopetitie van Broederlijk Delen en co. misplaatst is

De oorlog van het Congolese leger tegen de rebellerende Forces démocratiques de libération du Rwanda (FDLR) mag de proporties van een humanitaire ramp hebben aangenomen (DM 21 en 22/10), Koen Vlassenroot en Hans Hoebeke noemen de oproep van Broederlijk Delen en co. om de militaire operatie stop te zetten 'misplaatst' en 'risicovol'.

KOEN VLASSENROOT EN HANS HOEBEKE

Zijn Congo-expert. Vlassenroot is verbonden aan de Conflict Research Group (UGent) en het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen (Egmont); Hoebeke is verbonden aan Egmont.

Eind vorige week deden Broederlijk Delen, Oxfam, Pax Christi en War Child een oproep om een petitie te ondertekenen voor het stopzetten van Kimia 2, de militaire operatie van het Congolese leger tegen de FDLR-rebellen. Vanuit humanitair standpunt op het eerste gezicht een verdedigbare zaak. Deze militaire campagne eist immers een bijzonder hoge tol van de Congolese bevolking. Niet alleen omdat het FDLR-wraakacties uitvoert, maar ook omdat het Congolese leger zich nauwelijks beter gedraagt. Ook de internationale gemeenschap wordt opgeroepen om haar steun aan deze operatie te staken; vanwege het verlenen van logistieke ondersteuning aan het Congolese leger, wordt de VN-vredesmacht in Congo (Monuc) mee verantwoordelijk geacht voor de huidige humanitaire situatie. Broederlijk Delen en de andere organisaties gaan met deze petitie echter net iets te kort door de bocht en komen met een nauwelijks overtuigend alternatief over de brug.

In een brief aan *De Morgen* wordt ons nog eens herinnerd aan de oorzaken van het probleem (DM 24/10). De analyse die

Broederlijk Delen verdedigt, is gebaseerd op twee impliciete doch nauwelijks empirisch ondersteunde veronderstellingen. Volgens deze analyse is het probleem vooral de afwezigheid van de Congolese overheid in het oosten van het land. Dit zou immers vrij spel geven aan het Congolese leger om zich mee in te schrijven in een illegale exploitatie van de grondstoffen en controle over artisanale mijnen over te nemen na het verdrijven van de FDLR. Wel, wie de moed heeft te gaan kijken naar deze mijnsites, zal verstandig staan van het aantal vertegenwoordigers van staatsdepartementen dat actief is in vaak zeer gesofistikeerde systemen van exploitatie die in sommige gevallen vanuit Kinshasa worden gestuurd. Of anders gesteld, de

staat is nooit zo aanwezig geweest als vandaag, maar is vooral een instrument van uitbuiting en onderdrukking.

Veiligheidsprobleem

En hiermee zijn we bij een tweede impliciete veronderstelling uitgekomen. Al te zeer wordt het conflict in Congo omschreven als een strijd om grondstoffen. Niemand ontkent dat de exploitatie van grondstoffen een inherent onderdeel is geworden van de strategieën van de verschillende statelijke en niet-statelijke actoren die vandaag actief zijn Oost-Congo. Niemand heeft echter een duidelijk zicht op de situatie in en rond de verschillende mijnen. Precies dit perspectief zou echter duidelijk maken dat het probleem niet zozeer de illegale exploitatie van grondstoffen is maar wel de afwezigheid van een basisvoorwaarde voor duurzame heropbouw, namelijk veiligheid. Eerder dan de aandacht te richten op illegale handelsnetwerken, zou moeten worden gepleit voor een efficiënt en transparant veiligheidsapparaat, wat een eerste voorwaarde is voor het doorknippen van de banden tussen illegale exploitatie en gewapende groepen, en voor het formaliseren van de artisanale mijnsector. Kimia 2 toont nogmaals op dramatische manier aan dat van een functionerend veiligheidsapparaat vandaag nauwelijks sprake is.

In de huidige context is het oproepen tot het stopzetten van Kimia 2 niet alleen misplaatst, het houdt zelfs belangrijke humanitaire risico's in. Ten eerste klopt het niet dat Kimia 2 geen effect heeft

gehad op de FDLR. Een deel van haar troepen werd uitgeschakeld en gerepareerd, lokale financieringssysteemen werden gedestabiliseerd en er is vandaag een grotere internationale aandacht voor het veiligheidsprobleem. Ten tweede zou het stopzetten van de huidige operatie vrij spel geven aan het FDLR om oude posities weer in te nemen en oude controle-structuren opnieuw in te voeren. De modus vivendi tussen het FDLR en de bevolking waarvan sprake in de analyse van Broederlijk Delen is geen excuus om niet in te grijpen: ze is immers gebaseerd op onderdrukking en uitbuiting.

tussen Monuc en het Congolese leger worden heronderhandeld. Dit moet toelaten dat de internationale vredesmacht een belangrijke inbreng heeft in de operationele planning van Kimia 2, mee de operatie uitvoert en een sterkere controle uitoefent op het FARDC, zodat de bevolking echt beschermd wordt en de humanitaire gevolgen van de operaties worden beperkt. Tegelijkertijd moet de internationale gemeenschap eindelijk werk maken van een coherente aanpak van de FDLR-leiding die zich in Europa bevindt en, zoals vorige week nogmaals werd aangetoond door een reportage op de Duitse televisie, een bepalende rol

De Congolese bevolking is op langere termijn veel meer gebaat bij een pleidooi voor een geïntegreerde en gedecideerde aanpak die de militaire druk op FDLR hoog houdt

De Congolese bevolking is op langere termijn veel meer gebaat bij een pleidooi voor een geïntegreerde en gedecideerde aanpak die de militaire druk op FDLR hoog houdt. Wegens gebrek aan alternatief (een internationale operatie tegen FDLR is vandaag uitgesloten wegens gebrek aan voldoende steun), dient de operationele capaciteit en betrokkenheid van Monuc te worden versterkt. Eerder dan te pleiten voor een terugtrekking van Monuc (een boodschap die men in Kinshasa bijzonder graag zal horen), moet de samenwerking

speelt in de strategie van de FDLR in de Kivu-provincies. Het neutraliseren van de FDLR door de Congolese regering én de internationale gemeenschap is een basisvoorwaarde voor het herstel van stabiliteit in de regio. Nu opgeven is onverantwoordelijk. Het zou niet alleen opnieuw meer zuurstof geven aan de FDLR, die een dergelijk signaal als een overwinning zullen claimen, maar vooral diegenen in de Democratische Republiek Congo en de regio dienen, die baat hebben bij een permanente instabiliteit.

Vlaanderen, technologische koploper in het diepst van zijn gedachten

Als het over investeren in innovatie gaat, doet Vlaanderen het heel wat beter dan het federale België, schreven de Vlaamse sp.a-ministers Ingrid Lieten (Innovatie) en Pascal Smet (Onderwijs) in reactie op Jonathan Holslags opiniebijdrage (België's technologische teloorgang, DM 20/10). 'Maar voor een regio die pretendeert een technologische koploper te zijn, is twee procent van het BNP te weinig', antwoordt Holslag.

JONATHAN HOLSLAG

stelt in reactie op ministers Lieten en Smet dat Vlaams onderwijs en onderzoek beter moeten. Holslag is expert internationale relaties aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB).

Pascal Smet en Ingrid Lieten houden een vurig pleidooi om niet te verglijden in Chinese toestanden inzake onderwijs en economische ontwikkeling. Gelijk hebben ze! Het gaat echter niet om om kritiek op onze poore prestaties in de *war on brains* af te doen als pandaknuffelen. Waar het mij om gaat is dat de toenemende slagkracht van de nieuwe reuzen ons land moet aanzetten om beter te doen en de maatschappelijke verworvenheden te verdedigen. Zonder twijfel is ons land één van de meest welvarende plaatsen ter wereld en om dat ook voor de komende generatie zo te houden, moeten we onszelf kritisch durven te evalueren. Dat geldt zeker voor onderzoek en onderwijs: twee strategische pijlers van onze economie.

Laat ons beginnen met de cijfers. Voor wat de uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling betreft, doet Vlaanderen inderdaad wat beter dan het Belgische en Europese

gemiddelde, maar het blijft achter op Frankrijk en Duitsland. Om nog maar te zwijgen over de echte kenniseconomieën in Scandinavië. Voor een regio die pretendeert een technologische koploper te zijn, is 2 procent van het BNP te weinig. Ook het goedpraten van de terugval in patenten houdt weinig steek. Er bestaat inderdaad een verdrag van een achttien maanden tussen aanvraag en toekenning, maar géén vijf jaar! Bovendien blijft het probleem overeind dat het overgrote deel van die output in handen is van een kleine groep buitenlandse concerns. Ook als we de performance van ons hoger onderwijs bekijken, blijkt Vlaanderen te kampen met een stagnering van de beschikbare middelen per student.

Er bestaat een groot verschil tussen het democratiseren en nivelleren van het hoger onder-

wijs. Democratiseren houdt in dat de beste studenten, ongeacht inkomen of etniciteit, kansen krijgen om te kunnen doorstromen naar de beste universitaire onderwijsprogramma's met de beste ondersteuning om door te groeien. Nivelleren houdt in dat de sluisen wijd worden opengezet en kwaliteit steeds minder een rol speelt. In feite is zo'n beleid symptomatisch voor falende democratisering in het secundair onderwijs, waar er nog steeds onvoldoende capaciteit is om verstandige maar achtergestelde jongeren intensief te begeleiden. Dan maar iedereen een diploma! De perverse effecten van zo'n nivellering blijven niet uit: slechts één universiteit bij de internationale top honderd, een diploma-inflatie, professoren die kreunen onder toenemende administratieve druk en knappe

den aan sociale activiteiten en ook op vlak van vrijwilligerswerk is er nauwelijks een verschil. Het aantal studenten dat als vrijwilliger aan de slag gaat, daalde van een op de drie in 2004 naar een op de vijf vandaag. Dat secundair onderwijs een grote impact heeft op de vorming van waarden staat vast, maar de veronderstelling dat hoger onderwijs automatisch leidt tot positieve normen of meer sociaal gedrag is speculatie.

Nood aan ruimer noodplan

Het ontwikkelen van een kennis-economie is geenszins zaligmakend. De Belgische economie heeft nood aan een veel ruimer noodplan. Dat neemt niet weg dat we zwaarder zullen moeten inzetten op technologische expertise als we onze welvaart op peil willen houden. Als we onze zwakkeren kan-

Lieten en Smet suggereren academisch onderwijs als wondermiddel tegen de maatschappelijke verzuring. Wel, dat is nu eens een knap staaltje van elitair denken

koppen die steeds meer voor het buitenland kiezen. Lieten en Smet suggereren academisch onderwijs als wondermiddel tegen de maatschappelijke verzuring. Wel, dat is nu eens een knap staaltje van elitair denken. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat hooggeschoolden niet meer maar minder tijd beste-

sen willen bieden, laat ons dan in godsnaam realistisch blijven en de kar niet voor het paard spannen. Het is een belangrijke doelstelling om gelijke kansen na te streven, maar daarvoor moeten er eerst kansen zijn. Vlaanderen mag dan de neus ophalen voor de wat mindere resultaten in Wallonië, maar het kan en moet zelf véél beter.

LEZERSBRIEF

Schadelijke gsm

Graag hadden wij vanuit de werkgroep Beperk de Straling gereageerd op het (heel goede) artikel dat jullie vandaag brachten over het verband tussen gsm's en hersentumoren. De link tussen gsm-gebruik en hersentumoren en andere tumoren in het hoofd wordt steeds duidelijker, maar er zijn nog andere schadelijke effecten. Zo brachten verschillende studies aan het licht dat gsm-straling de bloed-hersensbarrière doet lekken, waardoor ongewenste stoffen de hersenen kunnen binnendringen en hersencellen beschadigen. De onderzoekers in kwestie (o.a. Leif Salford) waarschuwen dat dit op termijn kan leiden tot een verminderde hersenfunctie en (vroegtijdige) Alzheimer.

Andere studies vinden een verstoorte en vertraagde hersenactiviteit, een verstoorte productie

van belangrijke chemische stoffen (hormonen en neurotransmitters), schade aan het DNA van hersencellen, verminderd geheugen, concentratieproblemen en leerstoornissen. Het lijkt er dus sterk op dat gsm-straling het cognitief functioneren kan aantasten.

De vraag is welke maatschappelijke gevolgen dat veelvuldige gsm-gebruik zal hebben, vooral bij de volgende generaties die van kindsbeen af een gsm gebruiken en op die manier de ontwikkeling van hun hersenen en cognitieve capaciteiten belemmeren.

Jan Allein, woordvoerder Beperk de Straling, Drongen

Correctie

Onder de naam 'Ivan Verougstraete' publiceerde deze krant een foto die niet van de magistraat is (DM 16/10). Verschoning.